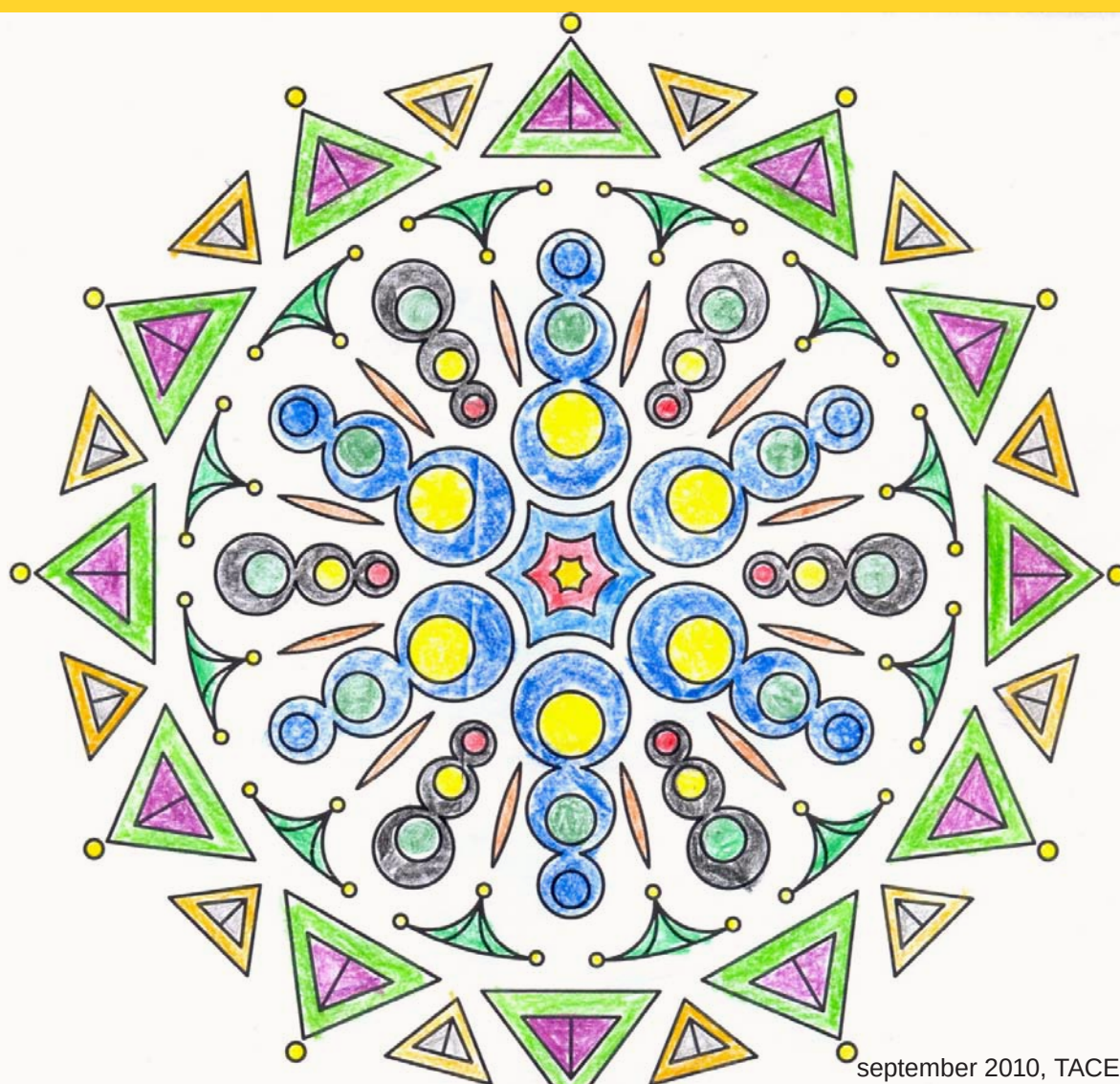

Objem zvoka

Časopis TIM-a za polžev vsadek, Center za sluh in govor Maribor, Vinarska 6, Maribor

september 2010, TACER JERNEJ

UVODNA BESEDA

Diana Ropert, Center za sluh in govor Maribor

Zakorakali smo v osmo leto ustvarjanja časopisa Objem zvoka. Pred vami je dvajseta številka, ki prinaša nekaj zanimivih prispevkov, slikovno reportažo s srečanja uporabnikov polževega vsadka in njihovih družin v mesecu juniju ter še veliko zanimivega branja. Vabljeni 12.-13. novembra v Maribor, pod Pohorje, kjer se bomo družili uporabniki in starši ter strokovnjaki različnih strok.

Polžev vsadek	2
Slišati - poslušati - prisluhniti	3
Kaj je najboljše za našega otroka? Pogled z vidika staršev ... (2. del)	4
Strah pred neznanim	6
Pripravnštvo na CSGM	7
Zgodnja obravnava	8
Novo na knjižnem trgu	9
Novosti iz družine MAESTRO	10
Konferenca o polževih vsadkih v srednji in vzhodni Evropi	11
Petje krepki zdravje	12
Upanje	13
Duša sama pesmi poje	13
Moja ekskurzija	13
Zahvala	14
Na Dravi	15
Mali zajček	18

Informacije

Z vašimi vprašanji se lahko obrnete na članke Tima za polžev vsadek Centra za sluh in govor Maribor.

Tel: 02/228 53 40
02/228 53 46 (amb.)
02/228 53 44 (šola)

Fax: 02/228 53 63

E-mail:

diana.ropert@guest.arnes.si
nada.hernja@guest.arnes.si
alenka.werdonig@guest.arnes.si
sergeja.groegl1@guest.arnes.si
irena.varzic@guest.arnes.si
milan.brumec@guest.arnes.si

Spletna stran:

<http://www.z-csg.mb.edus.si/>

Časopis izdaja Center za sluh in govor Maribor - Tim za polžev vsadek, Vinarska ulica 6, 2000 Maribor

Direktorica mag. Dunja Petak
Odgovorna urednica Diana Ropert
Zbrala Irena Varžič
Lektorirala Tjaša Burja
Uredil in za tisk pripravil Milan Brumec

Časopis je brezplačen in izhaja v nakladi 500 izvodov. Na leto izidejo 3 - 4 številke. Tisk plačata podjetji Cochlear in MED-EL. Poštnino plačata podjetji Posluj in Widex.

POLŽEV VSADEK

Milan Brumec, Center za sluh in govor Maribor

SLUH IN NJEGOVA IZGUBA

Zvok iz okolice potuje v uho, kjer se spremeni v takšno obliko, da ga naši možgani prepoznajo. Zvočno valovanje iz okolice potuje od zunanjega v srednje uho, kjer povzroči nihanje bobniča. Preko slušnih koščic se valovanje prenese do polža, v katerem lasne celice pretvarjajo mehanske vibracije v šibke električne impulze, ki jih slušni živec prenese do možganov. Ko je ta pot ovirana, slabše ali nič ne slišimo. Kadar slišimo slabše, smo naglušni in si pomagamo s slušnimi aparati. Če niti s slušnimi aparati ne slišimo, smo gluhi. V tem primeru nam morda lahko pomaga polžev vsadek.

KAJ JE POLŽEV VSADEK?

Polžev vsadek je elektronska naprava, ki zvok iz okolice pretvarja v električne impulze, ki jih možgani lahko "razumejo". Polžev vsadek je sestavljen iz zunanjega in notranjega dela.

Zunanji deli polževega vsadka:

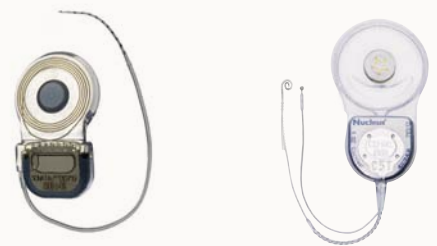
- mikrofoni: sprejema zvoke iz okolice; nameščen je za ušesom (na procesorju) ali na oddajniku;
- procesor signalov: majhen računalnik, ki signal iz mikrofona spremeni v električne impulze; vsi novejši modeli so že zauheljni;
- oddajnik: plastičen obroč z navitjem in magnetkom; prenese signal iz procesorja govora v

sprejemnik (notranji del).

Notranji del polževega vsadka:

- sprejemnik: sprejema signale iz oddajnika in jih razporeja na polje elektrod; vstavljen je pod kožo za ušesom;
- polje elektrod: nameščene so v polžu; preko njih se električni impulzi prenesejo na slušni živec.

ALI S POLŽEVIM VSADEKOM TAKOJ SLIŠIM?

Ne! Po operaciji, ta običajno traja od 2 - 3 ure, ostane pacient do enega tedna v bolnišnici, dalje pa okreva doma. Večina se v tem času počuti normalno. Po približno mesecu dni mu strokovnjaki na kliniki dodajo še zunanje dele polževega vsadka, pri čemer je potrebna prva nastavitev procesorja govora glede na njegove individualne potrebe. Nastavitev ni enkratno dejanje. Na začetku so nastavitve bolj pogoste, kasneje pa enkrat letno, oz. po potrebi. Napredek in uspeh sta odvisna od mnogih dejavnikov, predvsem od tega ali je gluha oseba že slišala, ali pa je gluha od rojstva. Na vsak način pa polžev vsadek pomeni lažjo orientacijo gluhe osebe in olajšano pot pri učenju poslušanja in govora. Sama vstavek polževega vsadka ni dovolj za uspešno pridobivanje slušno-govornih sposobnosti, zato uporabnike usmerimo v rehabilitacijo.

SLIŠATI - POSLUŠATI - PRISLUHNITI

Nada Hernja, Center za sluh in govor Maribor

Sposobnost poslušanja je osnova dobre govorne komunikacije. Sposobnost prisluhniti omogoča vživljanje v sočloveka. Prisluhniti sogovorniku pomeni več kot le slišati, o čem govori.

Članek avtorice me je pripravil k razmišljanju in iskanju vzporednic pri naši komunikaciji z osebami z okvaro sluha. Ker je poslušanje pridobljena sposobnost, jo lahko vsi razvijamo in vzdržujemo.

Francois de la Rochefoucauld navaja, da je vzrok za to, da ljudje tako redko najdemo razumevajoče in prijetne sogovornike, v tem, da so redki takšni, ki ne mislijo bolj na to, kar bi sami želeli povedati, kot na to, kar medtem govori sogovornik. Veliko ljudi torej ni s svojimi mislimi pri naši vsebini, temveč so zaposleni s tem, kar bodo rekli.

Avtorica navaja pisca Herberta Lechleitnerja, ki opisuje človeka, ki ni mogel več prenašati nerazumevanja s soprogo in je poiskal pomoč strokovnjaka. Svoje težave je opisal z besedami: »Tako ko kateri od naju odpre usta, ga drugi že prekine in se takoj skregava. Kljub temu, da se ljubiva, tako ne moreva več živeti. Kaj naj naredim?«

Strokovnjakov nasvet je bil: »Naučiti se moraš poslušati svojo ženo. In ko boš to zmožel, pridi spet k meni!« Po treh mesecih se je vrnil k strokovnjaku in poročal, da se je naučil poslušati vsako besedo, ki mu jo je rekla žena. »Dobro,« je rekel strokovnjak z nasmeškom, »če želiš živeti v srečnem zakonu, se moraš sedaj naučiti slišati tudi vsako besedo, ki je žena ne izgovori!«

Pogovor je zahtevno opravilo. Ne samo zato, ker izbiramo besede za opisovanje tega, kar mislimo, temveč tudi zato, ker mnogokrat govorimo, ne da bi se poslušali. Med slišati, poslušati in prisluhniti obstaja velika razlika.

Slišati: ukvarjamo se s samim seboj, le mimogrede usmerimo pozornost na pogovor in ga spremljamo le tako dolgo, dokler lahko sami govorimo. Naša pozornost ni nujno usmerjena na vsebino pogovora, zaposleni smo lahko s svojimi mislimi in samo čakamo, da pridemo do besede.

Poslušati: spremljamo sogovornika, ne da bi se potrudili zaznati, kaj sogovornik želi povedati ali kaj misli. Ostanemo čustveno nezainteresirani in distancirani. Sogovornik pa ostaja v prepričanju, da resno poslušamo.

Prisluhniti: vso pozornost usmerimo v sogovornika, ne samo v vsebino temveč tudi na »podtone«. S

svojo držo in reakcijami sogovorniku sporočamo, da v tem trenutku ni nič bolj pomembnega kot on.

V naši strokovni praksi večinoma uporabljamo dva izraza: slišati in poslušati. V izraz poslušati vključujemo tudi izraz prisluhniti, zato v naši uporabi pojem »poslušati« označujemo kot aktivni proces, pri katerem sogovornik tudi »aktivno« sodeluje.

Stopnje aktivnega poslušanja so: zaznavanje, razumevanje, vrednotenje in reagiranje.

Zaznavanje je selektivno, kar je tudi smiselno, saj človek ni sposoben reagirati na vse informacije, dražljaje in vtise. Pri razumevanju smo pripravljeni poslušati in razumemo slišane pojme. V tem procesu lahko pride tudi do nerazumevanja, kadar govornik in poslušalec pojme različno definirata. Vrednotenje vsebine, ki jo poslušamo, je naša potreba. Reagiramo neverbalno (npr.: s premikanjem glave, očesnim kontaktom ...) in verbalno (s tehnikami, ki olajšajo aktivno poslušanje).

Tehnike, ki nam olajšajo aktivno poslušanje:

1. parafraziranje: slišano ponovimo s svojimi besedami;
2. verbalizacija: občutja izrazimo z besedami (Tako veličastno ste to izvedli!);
3. spraševanje: z vprašanji povabimo sogovornika k nadaljevanju (Ali potem, ko si to povedal, ni nič rekel?);
4. povzemanje: z nekaj besedami lahko povzamemo slišano;
5. razlaganje: nerazumljeno dodatno razčistimo (Še isti dan ste se odpeljali?);
6. nadaljevanje: z vprašanjem povabimo k nadaljevanju (Ob šestih ste torej prispeli. Kam ste šli pa potem?);
7. vrednotenje: postavljanje vprašanj, s katerimi povabimo sogovornika k vrednotenju oz. oceni vsebine (Je bil ta sladkor dražji, kot so običajni?).

Verjetno vas je napisano spomnilo na naše nasvete pri komunikaciji z osebami z okvaro sluha, predvsem na komunikacijo z otroki. Poglejmo:

Ad1) Slišano ponovimo s svojimi besedami tudi s ciljem, da pravilno povzamemo otrokov izraz in ga tudi razširimo.

Ad2) Občutja izrazimo z besedami in se odzovemo na otrokovo izražanje, pripovedovanje in mu s tem pokažemo, da sledimo njegovi vsebini.

Ad3) Z vprašanji spodbudimo nadaljevanje pripovedi, komunikacije.

Ad4) Povzamemo otrokovo izražanje tako, da na kratko obnovimo vsebino pogovora ali pripovedovanja. Včasih je povzetek potreben zato, ker je otrok izgubil »rdečo nit« svoje pripovedi, včasih potrebuje odmor.

Ad5) Vprašanja, s katerimi dodatno razčistimo, so dobrodošla tudi kot opozorilo, da je nekaj povedal nerazumljivo. Na tak način vzpodbudimo otroka, da preoblikuje svoje sporočilo in ga ne zavremo z neposredno kritiko.

Ad6) Vprašanja uporabimo za vzpodbujanje nadaljevanja komunikacije; s tem mu pomagamo, ko ne zna več nadaljevati.

Ad7) Vprašanja, s katerimi ga vzpodbudimo za sklepanje, njegovo opredelitev do vsebine.

Uporaba tehnik, ki vzpodbujajo otrokovo komunikacijo, vodi otroka do samostojnega oblikovanja misli in boljšega izražanja le-teh. Te sposobnosti lahko pridobi le z »vajami v živo« z odraslo osebo. Z učenjem besedil na pamet teh sposobnosti ne pridobivamo, zato je dobrodošla učiteljeva pripravljenost, da izkoristi čim več priložnosti za razvijanje sposobnosti govorne komunikacije.

Vir: Hildegard Knill: Hören-Hinhören-Zuhören

KAJ JE NAJBOLJŠE ZA NAŠEGA OTROKA? POGLED Z VIDIKA STARŠEV ... (2. del)

Inge Doorn

Prevod in priredba: Nives Skamlič in Klavdija Ambrožič

VRTEC?

Ko se je Jarino zdravstveno stanje izboljševalo, je začela skupaj s sestro obiskovati vrtec dva dni v tednu. Takrat je bila stara nekaj več kot tri leta. Pridružila se je skupini naglušnih otrok in otrok z govorno-jezikovnimi motnjami.

Ko premišlujem o tistem obdobju, ugotavljam, da osebje takrat ni imelo dovolj znanja za delo z gluhih otroki. Znakovni jezik so otrokom ponujali v zelo omejeni obliki. Spominjam se, da mi je vzgojiteljica rekla: »Otrokom ni mar, ali uporabljate prave znake. Srečni so, da tu in tam uporabite svoje roke.« Bila sem preveč šokirana, da bi karkoli rekla, mislila pa sem si: »Tako, ko bo imela Jara 4 leta, jo bom premestila v drugo skupino!« Sedaj obžalujem, da si nisem upala spregovoriti.

Ob drugi priložnosti je naša družinska terapevtka med opazovanjem Jare v vrtcu opazila, da njen aparat ni priključen. Ko je to omenila vzgojiteljici, je ta reagirala takole: »Oh, saj ni pomembno.« Osebje, ki dela s tako posebno skupino otrok, mora imeti znanje o gluhoti in slušnih pripomočkih, toda v tem vrtcu ni bilo tako.

Takrat nisem vedela, kaj lahko pričakujem od vrtca. Kakšna je bila kvaliteta njihovega dela, sem spoznala šele, ko je Jara začela obiskovati drugo skupino, kjer so imeli več znanja. Želim si, da bi bili starši bolj vključeni v delo vrtca.

OSNOVNA ŠOLA

Ko je imela Jara 4 leta, je začela na mojo zahtevo obiskovati osnovno šolo. Zelo smo bili zadovoljni z Jarinim izobraževanjem v prvih treh letih. V njenem razredu je le 6-8 otrok. Učiteljica budno skrbi za razvoj vsakega posameznega otroka. Vsi strokovnjaki skupaj s šolo spremljajo Jarin napredek in spodbujajo njen nadaljnji razvoj.

Šola poleg pomembnosti razvoja kognitivnih sposobnosti priznava tudi pomembnost socialnih veščin. Otroci se učijo, kako si pridobiti prijatelje, kako si med sabo pomagati in kako postavljati omejitve, s tem pa postajajo bolj samozavestni.

Šola je Jari pomagala ugotoviti, kaj pomeni biti gluhi in kakšne so posledice gluhotе. Zaveda se, da sliši slabše od drugih, prav tako pa ve, kako naj se s tem spopade. Brez težav nam pove: »Ne razumem vas. Pokažite mi z znaki ali povejte še enkrat.« To ji zelo pomaga pri zavedanju in ustvarjanju identitete. Srečna sem, da je to eden izmed pomembnih predmetov v šoli. To vam bom ponazorila s primerom. Nekega dne sem dala hčerkam vsaki po en evro, da bi si kupile sladoled. Aike je plašna in je rekla: »Zdaj ne potrebujem sladoleda. Počakala bom, da boš lahko šla zraven«. Ruth je dejala: »Kako naj vem, kateri sladoled stane en evro?« Jara pa je dejala: »Pridi, pomagala ti bom. Jaz bom vprašala gospo, kateri sladoled stane en evro.« Način, kako je to povedala in dejstvo, da se zaveda, da lahko prosi za pomoč in da je ni strah tega tudi storiti, so name napravili velik vtis.

OSNOVNA ŠOLA – POUK NA STARŠIH

Kot starš se čutim močno vpleteno v Jarino izobraževanje. Učiteljica vsak dan napiše opažanja o Jari v zvezek. Občasno lahko nekaj ur preživimo v njenem razredu, lahko smo prisotni pri govornih vajah, Cesar terapiji ali pri drugih urah. Učiteljica nam svetuje tudi glede vzgoje. Včasih je bila Jara zelo plašna in trmasta hkrati. V takšnih trenutkih se nismo mogli povezati z njo. Za nas, pa tudi za šolo, je bilo to težavno. Skupaj smo analizirali njeno vedenje in se dogovorili o skupnem ravnanju. Vedno smo našli dobro rešitev. Tak odnos resnično deluje, predvsem zaradi medsebojne odkritosti in sprejemanja.

KONEC PODPORE DRUŽINI

Ko izberete šolo in so nekatere osnovne odločitve za vami, podpora družini usahne. Po eni strani je krasen občutek, da ne potrebujemo več posebne pomoči, po drugi strani pa pogrešamo pogovore, informacije, podporo pri vseh naših odločitvah.

PONOVO: ZNAKOVNI JEZIK: DA ALI NE?

Vsadek dobro deluje, Jara razume pogovor z enim človekom, če v ozadju ni preveč hrupa. Ker Jara razume govor, se je količina znakovnega jezika doma zmanjšala. Vsi ga še uporabljamo in ga imamo radi, ker je bil pomemben del njenega razvoja in je učinkovit, če vsadek ne deluje. Nedavno je prišlo do okvare notranjega dela aparata in Jara tri mesece ni mogla poslušati. Ker vsi uporabljamo znakovni jezik, ni bilo težav, saj smo gladko prekopili nanj.

IZBIRA KOMBINIRANE REDNE ali POSEBNE ŠOLE?

Štiri dni na teden Jara obiskuje šolo za gluhe in en dan v tednu gre v šolo v domačem okolju skupaj s svojima sestrama. V tej šoli učiteljica nima posebnih znanj o specifičnih problemih gluhih otrok. Vendar pa je šola zelo prilagodljiva: učitelji želijo sodelovati, zanima jih znakovni jezik in Jarina učiteljica uporablja akustične pripomočke. Nekajkrat letno učiteljica šole za gluhe obišče Jaro v redni šoli, preveri, kako ji gre in svetuje učiteljici. Sodelovanje v sliščem svetu je glavni razlog, da Jara obiskuje lokalno šolo. Srečni smo, da lahko kombiniramo dva različna izobraževalna sistema, saj se zavedam, da od šol zahtevamo več, kot so dolžne zagotoviti. Obe šoli moramo prositi za soglasje, zaradi česar smo odvisni od dobre volje obeh šol, da otroka

sprejmejo. Takšne odločitve o izobraževanju vlada uradno ne podpira, lokalne šole pa za te otroke ne dobivajo nobenega dodatnega denarja.

KAJ JE NAJBOLJŠE ZA NAŠE OTROKE?

Starši želimo za svojega otroka najboljše; toda, kaj je najboljše? Kdo to lahko zagotovi? Vprašanj je mnogo: Ali lahko pridemo do dodatnega učitelja? Kako lahko Jara najboljše sodeluje v športnih skupinah? Ali obstajajo še kakšne druge tehnične možnosti poleg vsadka? Kako naj pridemo v stik s starši drugih gluhih otrok? V katerih primerih lahko uporabljamo tolmača? Naša informiranost je odvisna od napora, ki ga vlagamo. Prej so nam pomagali z informacijami, zdaj moramo informacije zbirati sami. Srečujem mnoge starše, ki informacij nimajo, zaradi česar so oni in njihovi gluhi otroci ranljivi. Razvoj potencialov pri gluhih otrocih je v večji meri kot pri sliščih odvisen od podpore njihovih staršev.

JARA, JAZ IN STROKOVNJAKI, ODNOS, KI DELUJE?

Pri vzgoji Jare, pri odločanju in izgradnji trdnega odnosa z drugimi strokovnjaki, nam je bila družinska podpora v veliko pomoč. Drugi starši so morda imeli družinsko terapevko z manj empatije, znanja in veščin, so pa morda imeli več sreče z osebjem v timu za PV. Na nekaterih šolah so zelo izkušeni socialni delavci, ki poznajo odgovore na mnoga vprašanja, ki niso povezana le z izobraževanjem.

Specializirani strokovnjaki (avdiolog, logoped, vzgojitelj, učitelj itd.) bi v idealnem primeru morali biti izkušeni, vešč, socialno nadarjeni ljudje, ki bi svoje znanje in izkušnje ponudili tistim, za katere delajo: gluhih otrokom in njihovim staršem. Starše morajo videti kot enakopravne partnerje, jih jemati resno, ko izražajo svoje dvome, komentirajo in svetujejo.

Starši bi v vseh obdobjih v idealnih okoliščinah morali imeti strokovnjaka, s katerim bi se lahko pogovorili o problemih, povezanih z njihovim gluhih otrokom. Ta strokovnjak bi moral biti povezan z ostalimi strokovnjaki, imeti dostop do vseh pomembnih informacij in istočasno poznati vrednost teh informacij. Moral bi tesno sodelovati z nacionalno organizacijo staršev, kjer bi optimalno izkoristil skupne izkušnje vseh staršev.

Na koncu mojega prispevka bi rada povedala, da je imel avdiolog morda prav ... nekaj posebnega se je zgodilo v naši družini. Jara nam prav zares daje nekaj posebnega. Zelo smo ponosni nanjo, z užitkom uporabljamo znakovni jezik in smo zelo zadovoljni s podporo, ki jo prejemo.

Hear now. And always Cochlear™

STRAH PRED NEZNANIM

Ksenija Detiček, prof. razrednega pouka

Bližal se je konec šolskega leta in z njim že znan občutek: komaj dodobra spoznaš učence, se nanje navadiš, navežeš stike z njihovimi starši, že je tu konec tretjega razreda. Učence »predaš« drugi učiteljici, sam se pa vrneš nazaj v prvi razred po novo generacijo učencev, da jo popelješ v svet učenosti. Kakšni bodo otroci? Bodo živahni, nagajivi ali bolj pasivni? Bodo boječi? Kako jim bo všeč novo okolje? Kako bom ...? Po glavi mi zmeraj roji milijon vprašanj, o odgovorih nanje lahko samo ugibam.

Tokrat pa so se mi postavljala nova vprašanja. Vedela sem namreč, da me v naslednjih treh letih čaka prav posebna preizkušnja. Poučevala bi naj namreč tudi naglušno deklico. Ali jaz to zmorem? Kaj pa sploh vem o gluhoti? Kako bodo deklico sprejeli ostali učenci? Kakšna bo komunikacija med nami?

Še preden se je pričelo novo šolsko leto, sva z učiteljico, ki bo deklico poučevala tudi v oddelku podaljšanega bivanja, odšli na izobraževanje, ki so ga organizirali strokovnjaki CENTRA ZA SLUH IN GOVOR MARIBOR. Tam so nam na preprost način razložili, kaj gluhoti je in kako se z njo »spoprijeti«. Prijazno in potrpežljivo so odgovarjali na naša številna vprašanja ter nam dali veliko koristnih napotkov. Ampak tako kot si dva sliščeta otroka nista popolnoma enaka, tako so različni tudi gluhi in naglušni otroci. Ne moremo dobiti recepta, kako jih poučevati in vzgajati. V tem času sem prebrala veliko strokovne literature. Razmišljala sem o tem, kako urediti učilnico, da se bo deklica v njej čim bolje znašla. Nisem vedela, kaj naj pričakujem, ker deklice nisem poznala.

Prišel je mesec september in kmalu sem pričela dobivati odgovore na vsa tista, prej skrita, vprašanja. Deklica je imela za obema ušesoma slušni aparat, ki bi ga skoraj spregledala, ker so ga zakrivali njeni dolgi lasje. S sošolci se je odlično sporazumevala, saj se je z veliko večino poznala že iz vrtca. Tudi midve sva brez večjih težav lahko poklepetali. Seveda pa je pri poučevanju potrebovala tudi določene prilagoditve. V razredu je sedela v moji bližini. Omogočen ji je bil tudi stalni očesni stik med njo in mano. Tako je lahko brez večjih težav sledila razlagi in navodilom za delo. Njeno poslušanje se je izboljšalo s prejetjem FM sistema, ki mi je omogočal, da sem se kot učiteljica lahko gibala po razredu, deklica pa je kljub temu sledila razlagi. Občasno je potrebovala ponovitev razlag in navodil za delo. Tudi med samo razlago sem preverjala njeno razumevanje. Kompleksnejša

navodila sem ji poenostavila. Lahko se je zgodilo, da ni razumela pomena kakšne besede. Tako sem razlago podprla tudi s slikovnim gradivom. Nareke je pisala skupaj z ostalimi sošolci. Prav tukaj je bil potreben tesen očesni stik med njo in mano – besede je odbirala tudi z ustnic. Pri temah, ki ji iz vsakdanjega življenja niso bile tako blizu, sem ključne pojme zapisala njenim staršem, da so lahko doma le-te še bolj utrdili. V kolikor je bilo mogoče, sem pouk organizirala tako, da so bile učno zahtevnejše vsebine v prvih urah – ker je poslušanje s slušnim aparatom utrudljivo. Pri športni vzgoji v telovadnici FM sistema nisem uporabljala – zaradi narave dela pri tem predmetu. Pri sprehodih je hodila prva v koloni, vedno po notranji strani. V razredu je sedela zraven zanesljivega učenca, kajti včasih je bilo potrebno, da je samo »pokukala« k njemu – potrebovala je potrditev, da je navodilo pravilno razumela – in nato nadaljevala z delom. Izogibala sem se poslušanju vsebin na CD-ju. V kolikor se takšnim vsebinam nisem mogla izogniti, sva le-te predhodno poslušali in se o njih pogovorili na najinih jutranjih individualnih urah. Tako jim je pri pouku lažje sledila. Pri teh urah sva tudi utrjevali učno snov in sproti osvetlili njena morebitna nerazumevanja ...

Deklica ima izjemen občutek za ritem in gibanje ob glasbi. Še danes si ne znam razložiti, kako je to kljub veliki izgubi sluha sploh mogoče.

»Neznano« je začelo postajati vse bolj »znano«, nekaj vsakdanjega. Strah je počasi odšel, še zmeraj pa so se mi pojavljala vedno nova vprašanja, na katera sem iskala odgovore. Svoje delo sem želela še izboljšati, izpopolniti. Vem, da ne bom nikoli izvedela vsega. Sedaj namreč razmišljam o tem, kako se ljudje z izgubo sluha zjutraj zbudijo. Nekateri se zbudimo ob glasbi, ob zvoku budilke, kaj pa oni? Vem, da bom tudi na to vprašanje kmalu dobila odgovor.

Pa naj svojo izpoved zaključim z razmišljanjem Sonje Dežman (D. V. Tršinar; Iskalci biserov; društvo Za boljši svet; Maribor 2004):

Ne pošiljajte mi besed za uho.
Njih melodija se bo v gluhoti razbila.

Pošiljajte mi besede za srce,
da jih občutim kot tople dotike.

Pošiljajte mi besede za oči,
da jih vidim kot življenja resnice.

Ljudje smo drugačni ...

PRIPRAVNIŠTVO NA CSG MARIBOR

Blanka Doberšek, Center za sluh in govor Maribor

Materinstvo ... Beseda že sama po sebi nekaj posebnega ... Osebnost nekaj najlepšega, kar se mi je zgodilo v življenju ...

Čas porodniškega dopusta se je neusmiljeno iztekal in nenadoma je napočil trenutek, ko je bilo potrebno spet v službo. Toda tokrat je bilo nekoliko drugače. Prvič v življenju sem namreč pričejala z delom, ki me je zares veselilo in za katerega sem se odločila, ko sem se vpisala na fakulteto. Nastopila sem delovno mesto surdopedagoga oz. individualnega slušnega terapevta na Centru za sluh in govor Maribor.

In kako se je začelo ...

Nekje na začetku lanskega poletja oz. na polovici porodniškega dopusta sem izvedela, da bodo na Centru iskali logopeda oz. individualnega slušnega terapevta, pripravnika. Novica je udarila kot strela z jasnega ... Sledil je val navdušenja in sreče, saj sem na podobno priložnost čakala že skoraj 2 leti; kasneje malo več otožnosti ob misli, da bom toliko manj časa lahko preživela z otrokom ... Ampak kaj kmalu mi je postalo jasno – to je samo dodatna preizkušnja za nas, zaposlene mamice ... Na "srečo" smo kot družina imeli še nekaj mesecev, da smo se privadili na misel, da gre mami nazaj v službo ... Seveda pa še ni bilo nič dokončno, saj še ni bilo nobenega pozitivnega odgovora s Centra, niti nič jasnega o tem, ali bi morda bili pripravljeni "še malo počakati", saj je bila Ela stara komaj pol leta ...

Bližal se je rok za prijavo na razpisano delovno mesto ... Z mislijo, kaj bo in da ni kaj izgubiti, je bila prijava poslana ... Čez nekaj dni, ravno med previjanjem, je presenetil klic s Centra. Bila je naša pravnica, ga. Zvonka Vanovšek. Sporočila mi je, da ustrezam pogojem in da lahko pričnem z delom že kmalu ... Spet gora občutkov in v tistem trenutku sem z rahlo tresočim glasom odgovorila, da z veseljem, ampak da je moja hčerkica še tako mala in da mi je ta "kmalu" mogoče (pre)hitro ...

V naslednjih dneh je sledila še ena prijetna novica. Na razpisano delovno mesto se je prijavila tudi bivša kolegica s fakultete in sedanja sodelavka ter dobra prijateljica Janja. Obe sva bili "sprejeti" in obe pred enako dilemo ... Tudi ona je namreč imela še tako majhno hčerkico in ta "kmalu" je bil prehitro tudi zanje ...

Na srečo se je ta "kmalu" prestavil na začetek novega koledarskega leta, ko sta najini Ela in Špela

bili stari že skoraj eno leto. Rada bi se zahvalila vodstvu Centra, da je bilo tako razumevajoče.

Januarja je tako za obe nastopil čas pripravništva. Sam začetek ni bil enostaven, še posebej zato, ker nisem imela strokovnih izkušenj na tem področju; Janji je bilo mogoče nekoliko lažje, ker je imela že kar nekaj izkušenj. Na mojo srečo in veselje je bila le-te pripravljena deliti tudi z mano. V veliko veselje nama je bilo, ko sva izvedeli, da sta nama bili dodeljeni strokovno izredno zelo dobro podkovani, razumevajoči mentorici, ga. Nives Skamlič in ga. Nada Hernja. Lastnost, ki jo zelo cenim pri obeh je ta, da "razumeta", kako je biti začetnik, kako je biti "mlada mamica spet v službi". Zelo sem jima hvaležna, da upoštevata najino mnenje in predloge, čeprav sva "samo" pripravnici. Mislim, da lahko to zapišem v imenu obeh.

Sedaj je za nama polovica pripravništva; pol leta hospitacij znotraj in zunaj naše ustanove, razgovorov in analiz z mentoricama ter neposrednega dela z otroki. Veselim se še nadaljnjega pol leta strokovnih izkušenj in izzivov, potem pa seveda rednega dela individualnega slušnega terapevta, dela z našimi otroki.

Proizvajalca Cochlear na Slovenskem zastopa podjetje

**Posluh za sluh d.o.o.
Sončna pot 14a
6320 Portorož**

Za informacije o izdelkih Cochlear, za nakup in servisiranje se obrnite na

Posluh za sluh d.o.o.
Poslovalnica Ljubljana
Vojkova 74
1000 Ljubljana

Tel./Faks: 01 / 5800 522
GSM: 031 / 73 73 63
e-mail: mirko@posluh.si

ZGODNJA OBRAVNAVA

Diana Ropert, Center za sluh in govor Maribor

Že desetletja je zgodnji razvoj otroka priznan kot zelo važno življenjsko obdobje. To dejstvo potrjuje tudi porast raziskav o zgodnjem razvoju ter količina literature, ki obravnava teme zgodnjega razvoja. Pomembnost temu obdobju dajejo dolgoročni učinki zgodnje obravnave.

V zgodnjem razvojnem obdobju se oblikujejo temeljni psihološki dejavniki, ki so osnova za kasnejše učenje in vedenje posameznika. Torej ni čudno, da starše to obdobje zelo zanima, da o njem veliko berejo, da za svoje otroke želijo najboljše. Ničesar ne prepustijo improvizaciji. Pogosto jih preganja občutek, da bi lahko v tem važnem najzgodnejšem obdobju kaj spregledali in ne naredili vsega za svojega otroka, saj se nanj pripravljajo že pred njegovim rojstvom.

Včasih pa se zgodi, da se otrok rodi z rizičnimi nevrološkimi dejavniki ali z medicinsko diagnozo, ki napoveduje, da bo šlo za atipično razvojno linijo in posledice v otrokovem razvoju ter učenju. Vemo, da informacije o rojstvu otroka z razvojnimi težavami ali rizikom za njihov nastanek spadajo v najstresnejše informacije, ki jih starši kdajkoli slišijo. Zaradi tega sta strah in občutek, da ne bi kaj izpustili, še izrazitejša. Vsaka družina se naenkrat znajde v psihološko zelo zahtevni situaciji. Zato pri zgodnji obravnavi skrbimo tako za postopke, usmerjene k ogroženemu otroku kot tudi za postopke, usmerjene k družini, njenemu prilagajanju na novo nastalo situacijo ter načine, kako bodo člani družine optimalno pomagali pri otrokovem razvoju. Dobra psihološka prilagoditev je proces, ne enkratni dogodek in v primeru otroka s težavami v razvoju dolgotrajen proces. Čim zgodnejši so začetki rehabilitacije, tem bolj je prilagoditev celovita in kvalitetna; družino in okolje varuje pred kasnejšimi nezaželenimi dogodki (ločitev, psihične, nevrotične težave, zmanjšanje delovne sposobnosti staršev ...).

ZAKAJ UKREPATI ZGODAJ?

Človekov razvoj je kontinuiran proces, v katerem se biološki in okoljski vplivi prepletajo. V razvoju ni mogoče jasno določiti, kaj je naredila narava (biologija) in kaj okolje (posameznik v reakciji z okoljem). Biološki faktorji pod vplivom okoljskih dejavnikov enako kot okoljski dejavniki pod vplivom bioloških faktorjev vplivajo na potek razvoja. V prenatalnem razvoju imajo večjo vlogo genetski dejavniki, v postnatalnem pa okoljski. To samo po sebi še ne pomeni, da s kvalitetnim učenjem in optimalnimi vzpodbudami otrokovega razvoja lahko nadoknadimo tiste biološke faktorje, ki jih ni, temveč da jih lahko bolje ali slabše izkoristimo.

Ideja o kritičnem obdobju za posamezno učenje v človekovem razvoju je opuščena. Zamenjala jo je ideja, da je narava človekovega razvoja kumulativna in transakcijska. To pomeni, da se z novim učenjem nadgrajuje predhodno učenje, vendar pa se tudi razvojni primanjkljaji ob odsotnosti zgodnje obravnave kopičijo in povečujejo. Pomanjkljivo zgodnje učenje poveča verjetnost primanjkljaja, začetni primanjkljaji se še povečajo.

Pojem transakcijske narave razvoja pomeni, da je zgodnje ukrepanje med otrokom in osebo, ki ga neguje, transakcijsko. To pomeni, da ne samo da starš vpliva na otroka temveč tudi otrokovo vedenje vpliva na vedenje staršev, na njihove vzpodbude. Rezultat otrokovega razvoja je določen z izmenjavo bioloških in vedenjskih vzorcev otroka ter kvaliteto okolice. Integracijske in komunikacijske sposobnosti vplivajo od poroda naprej na skupen razvoj. V zgodnjih interakcijah se na poseben način oplaja starševska intuitivna komunikacijska kompetenca. Intuitivna ji pravimo zato, ker iz nje izhajajo starševski vzorci obnašanja, ki so spontani in neosveščeni ter jih na racionalnem nivoju ne morejo kontrolirati oz. naučiti. To je sposobnost subtilnega reagiranja na otroka v funkciji pomoči otroku v nezrelih procesih pozornosti in integracijskih izkušenj. V povezavi otrok - mama se vzpodbuja psihomotorični in kognitivni razvoj, senzorična integracija in predgovorna komunikacija, ki utira pot jezikovni komunikaciji. Psihološke oblike pomoči zgodnjemu razvoju so v najsodobnejših programih kreirane skozi tri časovna obdobja: pred rojstvom, zgodnji posnatalni postopki in postopki po odpustu iz bolnice, ki se izvajajo na otrokovem domu. Velja opozoriti, da moderna literatura vse bolj poudarja, da zgodnji odnos starš - otrok postaja glavni cilj zgodnje obravnave ravno zaradi tega, ker obstaja vse več podatkov, kako odločujoč je ta odnos za optimalni razvoj. Dejstvo je, da je rojstvo otroka z razvojnimi motnjami za starše velik stres; zavira njihovo intuitivno komunikacijsko kompetentnost, kar pomeni, da otrok ni samo biološko ogrožen, temveč da verjetno manjkajo tudi optimalne oblike vzpodbud. Poudariti moramo, da so ti procesi intuitivni, torej da delujejo izven racionalne kontrole, z racionalnim razišljanjem jih ni mogoče vzpostaviti. Zato se na področju zgodnje obravnave tej temi strokovnjaki še posebej posvečajo. Zgodnja obravnava se prične pri prepoznavanju rizika za težave v razvoju ter usmerjenosti postopkov na otroka enako kot na njegovo okolje. Oboje je pomembno za razvoj otrokovih sposobnosti.

KAJ DAJE ZGODNJA OBRAVNAVA?

Vpliv staršev na otroka je porušen zaradi otrokovega rizičnega razvoja. Izvor stresa so pomanjkljive informacije o razvoju, otrokovih težavah in vedenju. To pa vpliva na zakonske odnose, izolacijo ali stigmatizacijo družine, pa tudi na večjo finančno obremenitev staršev.

De Moor in sod. (1997) navaja, da so to argumenti za zgodnjo obravnavo glede na otroka, starša, družino in okolje.

Pri otroku zgodnja obravnavo zmanjšuje delovanje rizičnih faktorjev, ker zagotavlja vzpodbudno stimulacijo in interakcijo z okoljem v zgodnji fazi, kjer pa je zaostajanje neizbežno, ga zgodnja obravnavo zmanjša na najmanjšo mero in preprečuje razvoj dodatnih težav. Staršem bi morala zagotoviti informacije o otrokovem zdravstvenem stanju in prognozi, kako obliko nege in podpore otrok kot

tak v danem trenutku potrebuje od svojih staršev. Pomembno pripomore k interakciji in odnosu starš – otrok ter sprejemanju otroka s strani širše družine. Potrebno je preprečiti, da bi prišlo do zanemarjanja bratov, sester, ker je vsa pozornost usmerjena na otroka s težavami v razvoju. Tudi širša družina se mora naučiti, kako funkcionirati v novi situaciji z obzirom na povečano ranljivost staršev in se navaditi na otroka, ki je drugačen. Družina potrebuje pomoč v vseh vidikih: od materialnega do pomoči v gospodinjstvu in pri varstvu otrok.

Zgodnja obravnavo poveča možnosti, da bo otrok vključen v redni vzgojno-izobraževalni sistem in bo v šoli uspešen.

Literatura: Ljubešić M., Rana intervencija: gdje smo i kuda idemo?, Stručno-znanstveni skup: Različiti pristupi u ranoj dijagnostici i (re)habilitaciji djece s poteškoćama u razvoju, Rijeka, 28.-29. ožujka 2008.

NOVO NA KNJIŽNEM TRGU

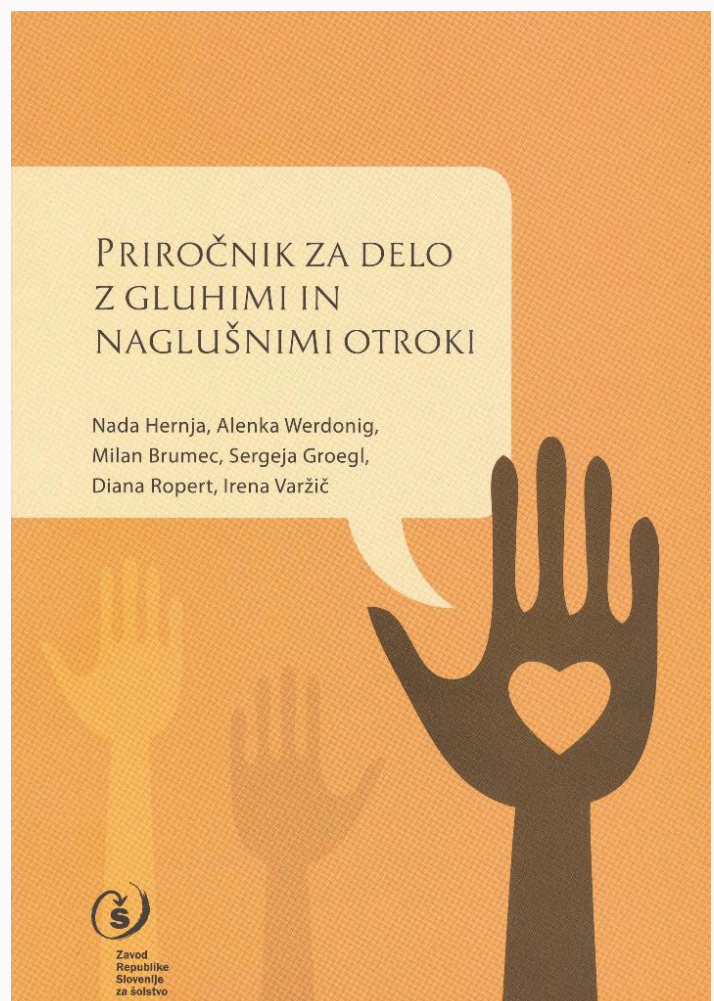
PRIROČNIK ZA DELO Z GLUHIMI IN NAGLUŠNIMI OTROKI

Avtorji: Nada Hernja, Alenka Werdonig, Milan Brumec, Sergeja Groegl, Diana Ropert, Irena Varžič

Priročnik je namenjen predvsem vzgojiteljem v vrtcu in učiteljem v osnovnih ter srednjih šolah. Nastajal je vrsto let kot vsebina stalnih izobraževanj učiteljev otrok z okvaro sluha na Centru za sluh in govor Maribor. Upoštevana so bila mnenja ali vprašanja vzgojiteljic in učiteljic ter učiteljev, ki so med drugim tudi opozorili na teme, ki so v vzgojno-izobraževalnem procesu pomembne. Priročnik tako vsebuje odgovore na odprta vprašanja. Priročnik je oblikovan v dveh delih. V prvem je opis čutila za sluh, okvare sluha ter tehnični pripomočki, nato sledi opis sposobnosti poslušanja in govora ter rehabilitacije otrok z okvaro sluha. Drugi del govori o inkluziji otrok z okvaro sluha in potrebnih prilagoditvah, pri čemer so s primeri ponazorjene posamezne prilagoditve.

Cena priročnika 19,50 €

Priročnik lahko naročite na spletni strani založbe ZRSŠ (http://www.zrss.si/default_zalozba.asp).

NOVOSTI IZ DRUŽINE MAESTRO

Eva Kohl, MED-EL

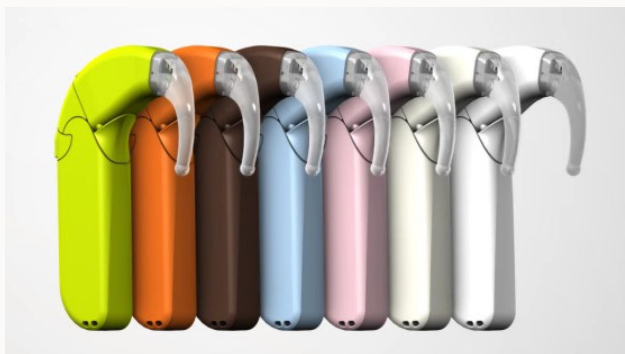
Drage družine, spoštovani PV-specialisti!

Veseli me, da smem začeti novo poslovno leto z vami. Vsem novincem bi se rada predstavila: moje ime je inž. Eva Kohl in sem klinični tehnik avstrijskega proizvajalca polževih vsadkov MED-EL, zato vedno skrbim za zadovoljstvo uporabnikov v Sloveniji.

Za MED-EL je leto 2010 nekaj posebnega, saj praznuje 20-letnico obstoja. Po več kot 10-letnih izkušnjah pri razvoju PV sta dr. Ingeborg Desoire-Hochmayer in njen mož prof. Erwin Hochmaier v letu 1990 ustanovila firmo MED-EL, ki ves čas na svojem sedežu v Innsbrucku razvija kohlearne implante, implante za možgansko deblo, EAS sisteme in aktivne implante za srednje uho, jih proizvaja in dobavlja po celem svetu. Firma MED-EL je popolnoma privatna firma brez profitno orientiranih delničarjev. Ves čas vlaga napore v razvoj in raziskave, ponovno vlaga v ta področja, v inovativne in tehnično izpiljene sisteme ob upoštevanju najnovejših izsledkov na področju raziskav sluha. Firmi MED-EL je uspelo doseči vodilno vlogo na trgu tako v tehničnem smislu kot tudi glede slušnih rezultatov (ustrezno študijo najdete na naši domači strani www.medel.com).

Že junija 2010 je MED-EL zainteresirane kandidate in njihove družine, kakor tudi strokovnjake s tega področja, povabil na informativno srečanje v Austria Trend hotel v Ljubljani; izžrebali smo tudi uporabnika PV, ki za nagrado prejme vodstvo po tovarni MED-EL v Innsbrucku skupaj z avstrijsko skupino za samopomoč.

Že sedaj pa bi rada vse vas povabila na naslednji informativni dan v jeseni – točen datum in kraj dogodka boste izvedeli od naših slovenskih partnerjev: Dorimpex d.o.o. in Slušni aparati Widex d.o.o.

Ne bi hotela zamuditi prilike, da vam predstavim nove proizvode iz družine Maestro:

- CONCERTO - implant, najmanjši PV iz titana na svetu, z mnogo manjšo površino in debelino le 4,5mm, z dodatnimi možnostmi pritrditve, tako da je implant bolje fiksiran. Je že prilagojen na standarde odpornosti, ki jih pričakujemo v letu 2013.
- Izboljšan OPUS2, najmanjši in najtanjši govorni procesor na trgu v 12 živahnih barvah, z novim, še tanjšim D-oddajnikom, ki potrebuje 30 % manj energije, ne da bi se zmanjšala kvaliteta zvoka in razumevanje. OPUS2 tako ni samo najmanjši, ampak tudi najvarčnejši (baterije!) govorni procesor na trgu. Seveda nudimo tudi sistem z akumulatorskimi baterijami.

Z novim programom Maestro4 lahko vsem PV uporabnikom v Sloveniji nudimo najnovejše in najbolj razvite strategije procesiranja signalov in fino strukturirano kodiranje v povezavi z vsemi trenutnimi implantiranimi i100-generacije, kakor tudi inteligentno paralelno stimulacijo – obe edinstveni strategiji procesiranja signalov samo pri MED-ELu.

Upam, da sem s svojo predstavitvijo vzbudila vaše zanimanje. Vam in vašim družinam želim veliko uspeha v novem poslovnem letu. Veselilo bi me, če bi se uspeli videti na našem srečanju v Ljubljani ali na Posvetu o rehabilitaciji oseb s PV 12.-13. novembra 2010 v hotelu Habakuk v Mariboru. Pridite in se prepričajte sami.

Le pozdrav, Eva Kohl

KONFERENCA O POLŽEVIH VSADKIH V SREDNJI IN VZHODNI EVROPI

Mirko Robba, Posluh d.o.o.

V mednarodnem centru za sluh in govor Kajetany (International Center of Hearing and Speech (ICHS) Kajetany) v Varšavi na Poljskem je sredi septembra potekalo srečanje z omenjenim naslovom. Vabljeni so bili zdravniki, terapevti in distributerji tovrstnih slušnih pripomočkov izza nekdanje železne zaves. Namerno sem uporabil ta izraz, ker se je v razpravah večkrat pokazala specifika tega območja tako v zakonsko-pravnem pogledu kot z vidika financiranja operativnih posegov in nadaljne rehabilitacije.

Že omenjeni center je eden najpomembnejših sestavnih delov velikega Inštituta za fiziologijo in patologijo sluha. Le-ta je bil ustanovljen leta 1996 in je danes med vodilnimi znanstvenimi ustanovami na Poljskem. Njihovo poslanstvo je celovita skrb za ljudi z motnjami poslušanja, tvorbe glasov, govora in ravnotežja. Uradni ustanovitelj ustanove je sicer poljsko Ministrstvo za zdravje, vsekakor pa je pobudnik in glavna gonilna sila celotne dejavnosti prof. Henryk Skarzynski, tudi uradni direktor in glavni kirurg.

Prof. Skarzynski se je rodil leta 1954. Kot eden prvih v Evropi je prvo operacijo s kohlearnim implantom opravil že leta 1992. Leta 2002 pa je izvedel pionirsko operacijo pri delni izgubi sluha (PDCI - ang. partial deafness cochlear implantation). Tu se uporablja krajša elektroda kot sicer, poskuša se ohraniti ostanek sluha. Za stimulacijo pa poskrbi kombiniran slušni aparat. Te sisteme danes poznamo kot hibride po Cochlearjevem izdelku Hybrid. Pod vodstvom prof. Skarzynskega je nastal center, ki je danes eden najpomembnejših v Evropi. Združuje vse dejavnosti, ki so povezane s sluhom in govorom: od diagnostike preko vseh mogočih medicinskih dejavnosti do vključno rehabilitacije. Prav zato se ne gre čuditi, da je imel v poteku konference omenjeni profesor kar precej besede.

Najpomembnejša je bila njegova predstavitev nove elektrode t.i. SRA (Straight Research Array), ki jo v centru uporabljajo pri operacijah z delno izgubo sluha. Po njegovi zamisli je elektroda zasnovana tako, da povroči v polžku med operacijo čim manj travme, kar pomeni, da se lahko obstoječa slušna zaznava praktično v celoti ohrani. Rezultati kliničnih raziskav, ki so jih podali sodelavci centra, to v celoti potrjujejo. Predstavili so tudi novo metodo presejanja (ang. selection criteria) kandidatov za tako operacijo.

Preko sodobne tehnologije smo si lahko ogledali neposreden prenos tovrstnega kirurškega posega. Kar takole v živo je prof. Skarzynski predstavil svoj pristop in delo pri operaciji.

V popoldanskem delu so se zvrstile tri okrogle mize:

- Kako poteka izbiranje kandidatov za kohlearne implante po posameznih državah? Obstajajo različni pristopi h kreiranju čakalne vrste. Kajti ena izmed skupnih ugotovitev je, da glavni problem ni določitev

kandidatov za poseg po medicinskih kriterijih, temveč problematika financiranja. V večini vzhodno evropskih držav se izbira proizvajalca implantov določa na podlagi javnih razpisov, kjer odloča predvsem najnižja cena, kar po drugi strani izloči pravico pacienta do svobodne izbire. Večina vzhodnoevropskih držav še nima uvedenega nacionalnega sistema preverjanja sluha pri novorojenčkih.

- Pri drugi okrogli mizi so si kirurgi izmenjavali izkušnje o svojih pristopih pri kirurških posegih. Čeprav se zdi, da je sam poseg s strani proizvajalca definiran v vseh detajlih, se izkaže, da imata osebna izkušnja in odgovoren pristop kirurga velik pomen. Tudi pri povsem rutinskih posegih se dobri kirurgi ločijo od ostalih.
- Pri tretji okrogli mizi je bil govor o začetku rehabilitacije ali kot pri nas v žargonu rečemo "prvem fittingu". Tudi tu so organizacijski pristopi po različnih državah različni. Najdlje so tudi tu prišli Poljaki, ki so razvili t.i. "fitting na daljavo" z mrežo on-line točk po vsej Poljski in posebej izšolanimi prostovoljci, ki pomagajo, da strokovnjak "iz centra" preko omrežja izvede fitting. Tako pacientom zelo zmanjšajo potne stroške in porabljen čas.

Pa še nekaj števil, ki sem si jih zabeležil tako mimogrede. Po vsem svetu je danes okrog 12.500 bilateralno (imajo vsadek na obeh straneh) implantiranih oseb, od tega 8.000 otrok. V razvitih evropskih državah je 23 % vseh posegov pri otrocih bilateralnih. To pomeni, da vsadijo implanta na obeh straneh v eni sami operaciji. Medtem pa je možno bilateralne implantacije v vseh vzhodnoevropskih državah prešteti tako rekoč na prste ene roke in v glavnem so vsi samoplačniki.

V razvitih državah se število letno operiranih otrok praktično ne povečuje več, število operiranih odraslih se bistveno zmanjšuje (tudi zato, ker so bili potencialni kandidati, ki so sedaj v tem starostnem obdobju, operirani že kot otroci), zelo pa se povečuje število operiranih starostnikov. Izkazalo se je namreč, da je polžev vsadek najboljša rešitev pri mnogih starostnih izgubah sluha. Zaradi podaljševanja življenjske dobe je potrebno tudi starejšim ljudem omogočiti kvalitetno življenje. Žal se tudi tu celotna vzhodna Evropa jasno loči od razvitega sveta.

PETJE KREPI ZDRAVJE

Sergeja Grögl, Center za sluh in govor Maribor

Na inštitutu za Glasbeno pedagogiko na Univerzi Johann-Wolfgang-Goethe v Frankfurtu so raziskovali, kako zvok vpliva na človeka. Ugotovili so, da je vpliv zvoka na človeka veliko bolj učinkovit, če ga proizvajamo sami, kot če ga poslušamo.

Vodja projekta, profesor dr. Hans Günter Bastian, pojasnjuje: »Prejšnje študije so dokazale spremembe v endokrinem sistemu zaradi poslušanja glasbe ali ob petju. Neposredna povezava dveh tako različnih glasbenih zvrsti na vpliv na hormonski sistem še ni raziskana. Do sedaj je bilo razloženo, v kakšnem obsegu lahko aktivno ali pasivno delovanje hormonskega sistema vpliva na organizem.«

Do zdaj izvedene raziskave so pokazale, da je aktivno, od srca zapeto petje, pa naj bo točno ali netočno, pod tušem ali v zboru, bolj zdravo za organizem kot samo poslušanje. Petje krepi imunski sistem, medtem ko se imunskega sistema samo poslušanje sploh ne dotakne. S pomočjo aktivnega petja dihanje postaja globlje, izdih pa se podaljša. Zaradi tega postane celotno telo bolj oskrbljeno s kisikom, prekrvavitev se okrepi in iz telesa se hitreje izločijo toksini.

Hkrati pa se ob lastnem muziciranju izloča več stresnega hormona kortizola kot pri poslušanju. Protitelesa hormona imunoglobulin A, ki se v telesu borijo proti povzročiteljem bolezni in alergenom, se povišajo. Zaradi izboljšanja spanja in krvnega obtoka se produkcija hormona melatonina poveča.

Pri aktivnem petju se izboljšata tudi splošno počutje in razpoloženje bolj kot pri pasivnem poslušanju. Petje deluje kot »antidepresiv« brez stranskih učinkov.

V Nemčiji tako več kot 3,2 milijona aktivnih zborovskih pevcev v približno 60.000 zborih s pomočjo svojega hobija nezavedno krepi svoj imunski sistem.

Z zaupanjem lahko sledimo afriškemu reku: »Če znaš govoriti, znaš tudi peti!«

Da bi šolarji bili deležni tega pozitivnega vpliva glasbe, se Bastian v šolah zelo trudi za boljše upoštevanje glasbe.

Zapisala Anja Born v reviji SPEKTRUM HÖREN, 04/07.

Marjanca Škrobar

U P A N J E

Ko bi slišala tih šepet,
ko bi slišala, kaj govorijo!
Ko bi slišala glas ljudi,
bi tudi svet bil zame lepši.

Ko bi slišala šum gozdov,
ko bi slišala rasti travo!
Ko bi slišala glas morja,
bi tudi svet bil zame lepši.

Ko bi slišala smeh ljudi,
ko bi slišala spev ptic!
Ko bi slišala glas otrok,
bi tudi svet bil zame lepši.

Ko bi slišala pesem narave,
ko bi slišala pesem ljudi!
Ko bi slišala glas!
Bi tudi svet bil zame lepši!

Marjanca Škrobar

DUŠA SAMA PESEM POJE

V svetlobi jutra se poraja nov dan,
nov začetek zame, zate -
za vse ljudi sveta.

Nič več črne megle,
nič objokanih noči ...
le nasmeh svetel, sijoče oči.

V daljavi sonce sreče,
v srcu svetel ideal,
duša sama pesem poje -
vstal je nov, lepši dan.

Le droben žarek upanja
zame sije,
a lahko bi sklatila zvezde
z neba ...

MOJA EKSKURZIJA

Sara

Ime mi je Sara. Hodim v osnovno šolo Frana Kranjca v Celju. Obiskujem četrti razred.

V torek, 28. 9.2010, smo imeli ekskurzijo. Z avtobusom smo se odpeljali v Ljubljano.

Najprej smo si ogledali Slovenski šolski muzej. Imeli smo uro lepopisa. Strah me je bilo. Učiteljica je bila zelo stroga. Imela je leseno tanko šibo. Lahko bi me kaznovala, morala bi klečati na koruzi ali jahati lesenega osla. Učilnica ja bila stara, imeli smo lesene klopi. Otroci smo bili oblečeni v stara oblačila. Deklice smo imele haljice, dečki pa so imeli sive brezrokavnike. Pri učni uri lepopisa sem spoznala, da je včasih bilo težko pisati in da so otroci bili velikokrat kaznovani zaradi grde pisave ali neprimernega vedenja. Pot smo nadaljevali in si v mestu Ljubljana ogledali

Prešernov spomenik, Tromostovje, Ljubljano, Zmajski most in Ljubljanski grad. Ker moja babica živi v Ljubljani, sem znamenitosti Ljubljane že večkrat občudovala.

Ekskurzijo smo zaključili v Hiši eksperimentov. Izbrati sem si morala dva eksperimenta. Prvi je bil več kot spiješ bolj se zabiješ, drugi pa fakirska postelja. Eksperimenta sta bila zanimiva. Težko je bilo voziti avto. Jaz bi šla desno, avto pa levo; ubogi vozniki, če jih avto ne uboga. V fakirski postelji je bilo polno žebljev in na njih je bilo prav prijetno ležati. Na žalost nismo imeli malo časa in si nismo mogli ogledati vseh eksperimentov.

Imeli smo se lepo.

Sara

ZAHVALA

Veronika Pernat

Prihajajo težko pričakovane počitnice. Za nas nekoliko daljše. Kaj je že minilo devet let? Devet let našega druženja, premagovanja težav in problemov, našega veselja in zelo lepih spominov!

Prav gotovo se vsi učitelji spominjate dneva, ko sem začela hoditi v šolo. Tudi jaz se ga spominjam. Vse mi je bilo tuje, težko, še pogovarjati se nisem znala. V veliko pomoč ste mi bili VI, sošolci in sošolke. Iskrena vam hvala. Pomagali ste mi vseh devet let, sedaj mi gre že bolje, spet se bom morala znajti med novimi profesorji in dijaki. Lepa hvala gre tudi vašim staršem, ki so vam razložili doma, da sem jaz, Veronika, vaša sošolka, malo drugačna in da me morate sprejeti, mi pomagati in imeti za sebi enako. To vam je v devetih letih uspelo 100 %. Nikoli nisem imela zares občutka, da me kdo izmed vas nima rad. Vsi ste postali moji dobri prijatelji, pa čeprav je bilo kakšno stvar treba razložiti ali povedati dvakrat ali trikrat.

Tudi učiteljem sem se dolžna lepo zahvaliti, marsikdaj so morali preverjanje prilagoditi in snovi po dvakrat razložiti.

Sočasno s šolo v Kidričevem sem redno obiskovala vsak teden tudi specialno pedagoginjo Nado Hernja in ta je izredno zadovoljna z mojim napredkom učenja in poslušanja.

Verjamem ji, saj me ta gospa spremlja že 14 let. Takoj na začetku šolanja mi je povedala, da bom uspela, saj bom v krogu zanesljivih ljudi, ki mi bodo pomagali. Naučila sem se veliko, pridobila sem delovne navade učenja. Brez teh mi ne bi uspelo, saj zaključujem šolanje z lepim prav dobrim uspehom – skoraj samimi štiricami.

Naše poti se bodo septembra križale, še se bomo srečevali, vsekakor pa bomo dobili nove sošolce, zelo si želim, da bi bili vsaj približno tako dobri in razumevajoči.

Ko takole pišem o svojih uspehih, neuspehih, pridobljenem znanju, se vedno spomnim osebe, za katero mislim, da je zame naredila največ oziroma se je z mano veselila vsake nove besede in celo jokala, ko sem prvič nastopala za dan žena na odru. Bila mi je skoraj kot mamica, to je gospa Milena Lutarič, v prvem razredu sem jo klicala kar teta.

Ob prestopu v Kidričevo je skrb zame prevzela Deborah Krtalič. Trudila se je tuj jezik narediti

zabaven, hkrati pa mi je vlila veliko znanja, imela je svoj pristop k učenju. Predstavila ga je tudi na 3. kongresu gluhih in naglušnih in požela neverjeten uspeh, kar naprej so jo spraševali, kako ji uspe gluhega naučiti angleščino, če še slovenščine ne zmore. Nekii starši bi jo kar vzeli in zaposlili na njihovi šoli, ker njihovemu sinu angleščina sploh ne gre in nima volje do učenja. Veronika pa vsa navdušena nad tujim jezikom.

Posebno zahvalo pa čutim do svojih staršev, da so me sprejeli takšno kakršna sem, me bodrili, mi omogočili operacijo in mi na vsakem koraku pomagali. Ponosna sem na atija in mamico, da sta tako pogumna.

Zaključujem z lepo mislijo, ki me spremlja že nekaj let, odkar jo je učiteljica Ankica Logar zapisala vsakemu učencu ob koncu šolskega leta in se tako poslovila od njega:

»Nič ni bolj neenakega kot enaka obravnava neenakih. Kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno.«

In kdor bo o meni premišljeval malo globlje, bo razumel, kako trnovo pot sem že prehodila.

Hvala vsem še enkrat!

hear **LIFE**

Katja Radošek, 5. t Na Dravi

Vedno komaj čakam, da se račnejo počitnice. Takrat sem prosta in lahko delam, kar želim: se vozim s kolegom, grem s psom na sprehod in se igram.

Najboljše med počitnicami je bila v soboto. Takrat sem šla na piknik k prijateljem. Tam je bil tudi mene, atja in strica. Povalil na vožnjo s čolnom. Kelela sem poklicati še mojega brata Kristiana, da bi šel z nami. Ata mi ni to dovolil. Ko smo prišli do Drave, smo stopili na čoln. Najprej smo se vozili počasi, nato pa hitro.

Odpluli smo do tople Terme Dru. Šla sem pogledati, če so tobogani že odprti. Pa niso bili, ker je še bilo premuho. Ker sem preveč hitela naraj na čoln, se mi je spodrsnilo in sem padla. Odpljali smo se do čolnarne, kjer se nam pridružil še en prijatelj. Skupaj smo se še malo vozili, potem pa smo šli v čolnarne na pijačo. Malo smo se pogovarjali in popila sem jagodni sok. Ker je bila ura že 18.30, smo se navdušeni vrnili na piknik. Dobro smo se najedli, se pogovarjali in veselili odli domov.

To je bil lep konec prvamajskih počitnic, ki so prehitro minile. Vič hudega, saj bodo kmalu spet nove še daljše počitnice.

zvoč
jok

Hear now. And always

Cochlear™

PIKNIK UPORABNIKOV
POLŽEVEGA VSADKA IN
NJIHOVIH DRUŽIN

**CENTER ZA
SLUH IN GOVOR
MARIBOR,
12. JUNIJ 2010**

MALI ZAJČEK

Sergeja Grögl, Center za sluh in govor Maribor

Vse besede, ki so podpisane, morajo večji učenci, tisti ki že berejo, poiskati med besedami in jih prepisati na črte. Mlajši otroci pa med poslušanjem pesmice poiščejo rime med sličicami in jih po vrsti zlagajo na mizo.

Mali zajček hitro skače
in zato raztrga _____.

V strahu skoči za drevo,
pa najde slastno _____.

Ko trebušček si napolni,
se potoži botri _____:

» Joj me, joj me kaj storiti,
da jih ne dobim po _____ ?
(potaplajte otroka po ritki)

Nič ne boj se ti »hlačon«,
dam ti pisani _____.

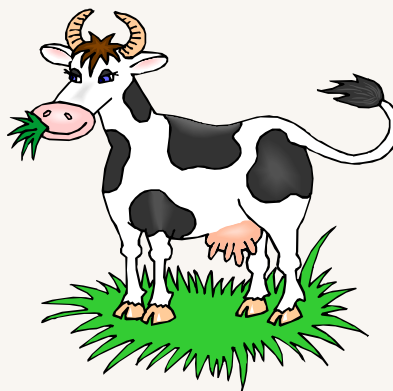
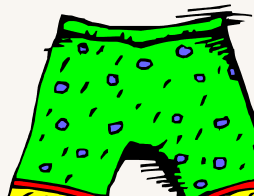
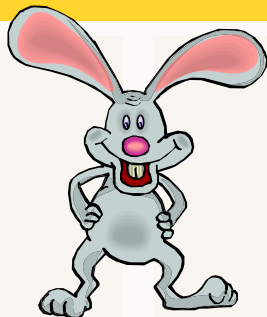
Brž domov se zdaj odpravi
in ustavi se pri _____,

ki ima rumeni zvon
in na repu rdeč _____.

Krava te domov popelje,
tja kjer raste sočno _____.

Toplo, varno je v njem,
tam čaka mamin te _____.
Mama hlačke bo zašila,
te na lička _____.

(riti, žolni, kravi, objem, hlače, jagodo, balon,
poljubila, bonbon, zelje)

NOVO

OPUS 2

50% daljše trajanje baterij
100% več barve

hear **LIFE**

Povezujemo vse več ljudi

Velika izbira rešitev. Vse iz Cochlear™-ja. Samo iz Cochlear-ja.

Cochlear Hybrid

Cochlear Baha BP100

Cochlear Nucleus 5 System

Cochlearjev obsežen nabor izdelkov vključuje najzaneslivejše naprave na svetu. Z najnovejšim **Nucleus® 5** polževim vsadkom, z našim izboljšanim **Baha®** sistemom na osnovi kostne prevodnosti in novim edinstvenim **Hybrid®** sistemom, ponujamo najpopolnejši obseg možnih rešitev.

Naša obljuba podpore za vse življenje, razvoj v sodelovanju z najeminentnejšimi specialisti s področja sluha in izkušnje vodilnega podjetja potrjujejo Cochlear kot družbo, ki ji vi in vaši pacienti lahko zaupate.

Povezujemo ljudi · Vodilni v svetu · Zagnani vizionarji · Življenjske rešitve

Za nadaljne informacije navežite stik z vašim Cochlearjevim predstavništvom ali pa obiščite spletno stran.

www.cochlear.com

Hybrid, Cochlear and the elliptical logo are trademarks of Cochlear Limited. Nucleus is a registered trademark of Cochlear Limited. Baha is a registered trademark of Cochlear Bone Anchored Solutions AB. N33941F ISS1 NOV10 Slovenian translation

Hear now. And always

Cochlear™